Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування комунальної установи «Міський геріатричний будинок милосердя імені Святого Миколая»

08.09.2026

м. Миколаїв, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 08.09.2026 групою НПМ здійснено відвідування комунальної установи «Міський геріатричний будинок милосердя імені Святого Миколая» (далі – установа, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Наконечна Наталя Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Мільніченко Анна Денисівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Чокой Альона Григоріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Матвєєва Наталія Миронівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. 2-а Набережна, б. 1-д, м. Миколаїв, Миколаївська обл., 54039.

Директор закладу – Власов Володимир Яковлевич.

Відповідно до Положення про комунальну установу «Міський геріатричний будинок милосердя імені Святого Миколая», затвердженого розпорядженням Миколаївської міської ради від 27.12.2022 № 16/7 (нова редакція) (далі – Положення), заклад є стаціонарною інтернатною установою для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку та осіб з інвалідністю, які за станом здоров’я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг (далі – підопічні). Основними завданнями установи є: забезпечення створення належних умов проживання, соціально-побутового та медичного обслуговування, денної зайнятості (заняття творчістю, працетерапія тощо); стимулювання особистої заінтересованості підопічних у збереженні соціальної активності та здатності до самообслуговування; надання соціальних послуг (стаціонарний догляд, представництво інтересів, інформування, консультування).

Установа підпорядковується департаменту праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради та є розпорядником бюджетних коштів нижчого рівня.

Заклад розрахований на перебування 42 осіб. На день відвідування в установі перебувало 38 осіб, серед яких ліжкових хворих – 18, підопічних, які відносяться до маломобільних груп населення - 14. У закладі перебуває 16 жінок та 22 чоловіків. Встановлену групу інвалідності мають 15 осіб з них: І групи 2

особи, ІІ групи 9 осіб, ІІІ групи 4 особи. Також у закладі перебуває 3 підопічні, які мають статус внутрішньо переміщеної особи. Всі підопічні закладу дієздатні особи.

На утримання установи в 2026 році заплановано коштів з місцевого бюджету - 10560641,00 грн. Надійшло благодійної допомоги - 2723074,98.

На утримання установи в 2025 році заплановано коштів з місцевого бюджету - 8800763,00 грн. Надійшло благодійної допомоги - 1523898,73

Штатна чисельність працівників закладу складає 34,5 шт. од., з яких: 15,5 шт. од. – медичний персонал (лікар вищої категорії - 1 шт. од., сестра медична старша - 1 шт. од., сестра медична - 4 шт. од., сестра медична з масажу - 0,5 шт. од., молодша медична сестра санітарка палатна - 6 шт. од., молодша медична сестра санітарка-ванниця - 1 шт. од., молодша медична сестра санітарка-роздавальниця - 1 шт. од., сестра-господиня - 1 шт. од.).

Сума витрат на харчування на одну особу на день у закладі становить 110,86 грн, а на лікарські засоби складає 11,20 грн.

З усіма підопічними укладений договір про надання соціальних послуг.

Усі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу. Лікарі, з якими укладено декларації, є співробітниками Комунального некомерційного підприємства Миколаївської міської ради «Центр первинної медико – санітарної допомоги № 2», та Підприємства Миколаївської обласної організації Товариства Червоного Хреста України «Шпиталь Українського Червоного Хреста».

У разі потреби спеціалізована медична допомога підопічним надається на базі багатопрофільної лікарні Комунальне некомерційне підприємство Миколаївської міської ради «Міська лікарня № 1» та Комунальним некомерційним підприємством Миколаївської міської ради «Міська лікарня швидкої медичної допомоги».

Медичними працівниками лікарні не менше одного разу на рік організовується огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією. Всім особам, які того потребують, оформляються документи для встановлення групи інвалідності або продовжують її у разі потреби.

Бригада екстреної (швидкої) медичної допомоги прибуває до закладу у випадку виклику у встановлений законодавством час.

Працівники закладу дотримуються всіх призначень, наданих лікарями.

В закладі перебувають 6 осіб з захворюванням на цукровий діабет ІІ типу, яким регулярно проводиться обстеження крові на цукор згідно наказу Міністерства охорони здоров’я України (далі - МОЗ) від 24.07.2024 № 1300 та коригується лікування у разі потреби.

Складені індивідуальні плани надання соціальної послуги стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування.

Підопічні забезпечені засобами пересування: кріслами-колісними, палицями, ходунками та іншими засобами реабілітації.

Реабілітація підопічних здійснюється шляхом проведення ЛФК, масажу.

За 2025 рік в закладі померло 7 осіб, за період з 01.01.2026 по дату відвідування – 5 осіб (причиною смерті здебільшого є ішемічна хвороба серця).

Рішенням департаменту праці та соціального захисту населення Миколаївської міської ради від 27.07.2023 № 2302763 заклад включено до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Заклад має одноповерховий житловий корпус, який облаштований елементами безбар'єрного середовища, зокрема пандусами та поручнями. Територія установи озеленена, облаштована критими альтанками для відпочинку підопічних на свіжому повітрі, тіньовим накриттям від сонячного світла (фото 1, 2).

У житловому корпусі забезпечено доступ до питної води, зокрема встановлено бутлі з питною водою у доступному для підопічних місці (фото 3).

Підопічні вільно пересуваються територією закладу, а також мають можливість здійснювати самостійні прогулянки за межами установи.

В залежності від площі та облаштованості житлових приміщень закладу, в кімнатах проживає від двох до шести мешканців. Житлові кімнати облаштовані кнопками виклику персоналу. Розподіл по кімнатах житлових корпусів здійснюється медичним персоналом з урахуванням побажань, індивідуальних особливостей, віку, діагнозу та стану здоров'я підопічних. Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах установи задовільне.

Санітарний стан постільної білизни та одягу підопічних задовільний.

Працівниками проводиться належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування. Забезпечується догляд за ліжковими хворими підопічними: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур.

Підопічні користуються власними речами, в тому числі мобільними телефонами. У переважній більшості кімнат закладу встановлено телевізори.

Підопічні забезпечені підгузками, сезонним одягом, виглядають охайно.

У закладі обладнано дві кризові кімнати для тимчасового перебування осіб, які потерпіли від домашнього насильства (фото 4).

В установі облаштована власна пральня, наявні пральні та сушильні машини для догляду за особистим одягом підопічних та постільною білизною.

Для здійснення санітарно-гігієнічних процедур адміністрацією закладу облаштовані душові кімнати з урахуванням потреб осіб з інвалідністю. Автономна котельня дозволяє регулювати подачу тепла в житлові приміщення і забезпечувати цілий рік гарячою водою підопічних установи.

Коридори житлового корпусу обладнані поручнями для комфортного пересування маломобільних осіб (фото 5).

Облаштована кімната для зустрічей підопічних з відвідувачами, для проведення загальних зборів, майстер класів тощо.

На інформаційних стендах закладу розміщена інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, у тому числі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав.

У закладі встановлено 48 сонячних панелей, за допомогою яких, зі слів керівника, здійснюється економія бюджетних коштів на 25-30% в частині забезпечення закладу електроенергією.

У закладу наявні 4 бензинових генератора, запас пального зберігається в окремому ізольованому приміщенні.

В закладі організовано чотириразове харчування, у тому числі дієтичне, у межах затверджених норм харчування.

В закладі наявна система пожежної охорони. Установа має затверджений директором План заходів щодо забезпечення пожежної безпеки в установі, Інструкцію про порядок дій працівників та підопічних під час сигналу «Повітряна тривога» та надзвичайні ситуації через воєнні дії, які доведено до відома персоналу закладу, по периметру будівлі наявні затверджені схеми евакуації.

У закладі функціонує бібліотека, в наявності вуличні спортивні тренажери, на належному рівні організовано культурно-дозвіллєва діяльність: підопічні займаються вишиванням, бісероплетінням, малюванням, розвитком мілкої моторики тощо (фото 6). Працівники влаштовують для підопічних різні тематичні конкурси, майстер класи, запрошують творчі колективи міста для проведення концертів. На території закладу є великий сад, де підопічні і працівники висаджують квіти, овочі, фрукти (фото 7). Окрім цього, працівниками закладу у теплу пору року організовуються виїзні екскурсії для психоемоційного розвантаження підопічних, на урочисті міські заходи.

Для задоволення релігійних потреб підопічних до закладу регулярно навідуються священнослужителі різних конфесій. На території установи облаштована каплиця ім. Святого Миколая (фото 8).

У закладі наявне укриття, для мешканців закладу та персоналу (фото 9, 10).

Керівництво закладу здійснює співпрацю з благодійними та міжнародними організаціями, результатами якої є проведення ремонтних робіт у закладі та, як наслідок, створення комфортного та безпечного середовища для підопічних.

Працівники закладу регулярно приймають участь у навчальних заходах для підвищення кваліфікації.

Всі посадові інструкції персоналу містять пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Група НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з 34 підопічними та 5 працівниками закладу. Підопічні під час відвідування мали доглянутий зовнішній вигляд, були відкриті та зацікавлені в спілкуванні.

Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування закладу здійснено 07.05.2025, за результатами якого групою НПМ виявлено порушення прав:

на життя та безпеку;

на охорону здоров'я та медичну допомогу;

порушення права на достатній життєвий рівень;

інші порушення.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

1. Миколаївській міській раді:

контроль за додержанням прав підопічних;

вжиття невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності закладу;

розглянути питання про виділення бюджетних коштів для облаштування на території закладу укриття з урахуванням вимог чинного законодавства.

2. Комунальній установі «Міський геріатричний будинок милосердя імені Святого Миколая» забезпечити:

вжити заходів щодо отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики;

дотримання норм житлової площі на особу;

організацію розкладу приймання їжі відповідно до Типового положення;

облаштування ширмами житлові кімнати для двох і більше осіб;

облаштувати безбар'єрний доступ до наявного найпростішого укриття.

Зазначені рекомендації виконано частково.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. Наявна у закладі захисна споруда (укриття) розрахована на одночасне перебування 30 підопічних, без урахування персоналу закладу, який також має потребу перебувати в укритті під час оголошення сигналу «Повітряна тривога». Отже, наявна у закладі захисна споруда не дозволяє в повній мірі забезпечити безпеку підопічних та працівників установи.

Викладене суперечить вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних

споруд цивільного захисту».

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

2. Відповідно до пункту 4 розділу ІІ Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом МОЗ України від 16.12.2003 № 584 (далі – Правила), у приміщеннях для зберігання лікарських засобів слід підтримувати температуру та вологість повітря, які відповідають вимогам інструкції для медичного застосування лікарського засобу. Для спостереження за цими параметрами приміщення, де зберігаються лікарські засоби, мають бути забезпечені термометрами і гігрометрами. Отримані дані щоденно заносять до журналу або картки обліку температури та відносної вологості. Записи про температуру і відносну вологість регулярно перевіряє уповноважена особа.

Усупереч наведеному, журнал або картка обліку температури та відносної вологості у медичній частини закладу не ведеться.

Під час підготовки звіту зазначене порушення закладом усунуто частково (закуплені гігрометри).

3. Незважаючи на наявність у закладі періодичних випадків отримання підопічними тілесних ушкоджень, медичними працівниками не складається довідка про фіксацію тілесних ушкоджень (форма первинної облікової документації № 511/о) відповідно до вимог наказу МОЗ від 02.02.2024 № 186 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».

4. У закладі відсутній ізолятор для тимчасового розміщення новоприбулих підопічних або осіб із симптомами інфекційних захворювань. Це призводить до спільного проживання хворих та здорових мешканців установи, що створює безпосередню загрозу виникнення спалахів інфекційних хвороб.

Під час підготовки звіту зазначене порушення закладом усунуто.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 25 Загальної декларації прав людини, статті 28, 32, 48 Конституції України)

5. Групою НПМ виявлено продукти із простроченим терміном придатності, що створює безпосередній ризик їх використання для приготування їжі, що може призвести до харчових отруєнь та завдати шкоди здоров'ю підопічних.

Під час підготовки звіту зазначене порушення закладом усунуто.

6. Групою НПМ встановлено, що продукти харчування в пансіонаті зберігаються в холодильнику з порушенням правил товарного сусідства та без відповідного маркування, що не відповідає вимогам статті 49 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (фото 11).

Під час підготовки звіту зазначене порушення закладом усунуто.

7. Групою НПМ встановлено, що в харчоблоці закладу не ведуться бракеражні журнали (обліку сирої та готової продукції), що унеможливлює здійснення належного внутрішнього контролю за якістю сировини й готових страв, створює загрозу постачання небезпечних або протермінованих продуктів та підвищує ризик виникнення харчових отруєнь і спалахів інфекційних захворювань серед підопічних.

8. В установі порушено правила організації харчування, а саме: не здійснюється щоденний відбір та збереження добових проб кожної страви раціону (харчових проб), що унеможливлює здійснення лабораторного контролю у разі виникнення спалахів гострих кишкових інфекцій чи харчових отруєнь.

Під час підготовки звіту зазначене порушення закладом усунуто.

9. У порушення пункту третього частини першої статті 42 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» вікна харчоблоку не облаштовані сітками від комах, через що у приміщенні наявна значна кількість мух. (фото12)

10. Виявлено порушення норми площ житлових кімнат, які передбачені у пункті 6.1.1.2 ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення», зокрема, площа деяких житлових кімнат у закладі не відповідає встановленій площі житлової кімнати у відділенні для лежачих хворих із розрахунку не менше 8 м^2 на людину, але не менше 9 м^2 – в одномісних; площі житлових кімнат у відділеннях для осіб, спроможних самостійно пересуватися, і для осіб, які пересуваються (користуються) на кріслі колісному, з розрахунку не менше відповідно 8 м^2 і 10 м^2 на людину, але не менше 10 м^2 і 12 м^2 – в одномісних (фото 13).

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

11. У порушення пункту 35 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772 не всі житлові кімнати для двох і більше осіб облаштовано ширмами для забезпечення приватності під час переодягання, проведення санітарно-гігієнічних процедур.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

12. Наявне найпростіше укриття не пристосовано до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (вхід не облаштований пандусом), що не відповідає вимогам п.7.1.2 ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту».

Окрім того, Актом обстеження об’єкта фонду захисних споруд цивільного захисту № 819 складеного Миколаївським районним управлінням цивільного захисту та превентивної діяльності ГУ ДСНС України в Миколаївській області 07.10.2025 було виявлено порушення: «Вхід до споруди фонду захисних споруд

не виконано таким, щоб забезпечувати вільний доступ усередину його приміщення, можливість користування ним особам з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення та мати достатню (нормативну) пропускну спроможність (у разі відсутності на входах пандусів для забезпечення вільного користування сховищами особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення входи додатково обладнуються дерев'яними або металевими трапами)» Зазначені порушення необхідно було усунути до 07.12.2025 року. На час відвідування вказані порушення не було усунуто.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Миколаївській міській раді забезпечити:

контроль за додержанням прав підопічних;

вжиття невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності закладу;

облаштування на території закладу укриття з урахуванням вимог чинного законодавства.

2. Комунальній установі «Міський геріатричний будинок милосердя імені Святого Миколая» забезпечити:

ведення журналу або картки обліку температури та відносної вологості у приміщені для зберігання лікарських засобів;

належне документування випадків отримання підопічними тілесних ушкоджень шляхом обов'язкового оформлення медичними працівниками довідки про фіксацію тілесних ушкоджень за формою первинної облікової документації № 511/о відповідно до вимог наказу МОЗ України від 02.02.2024 № 186;

облаштування всіх вікон харчоблоку сітками від комах;

належне ведення бракеражного журналу;

дотримання норм житлової площі на особу;

облаштування ширмами житлові кімнати для двох і більше осіб.

Додаток: фотоматеріали на 4 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини **Наталя НАКОНЕЧНА**

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

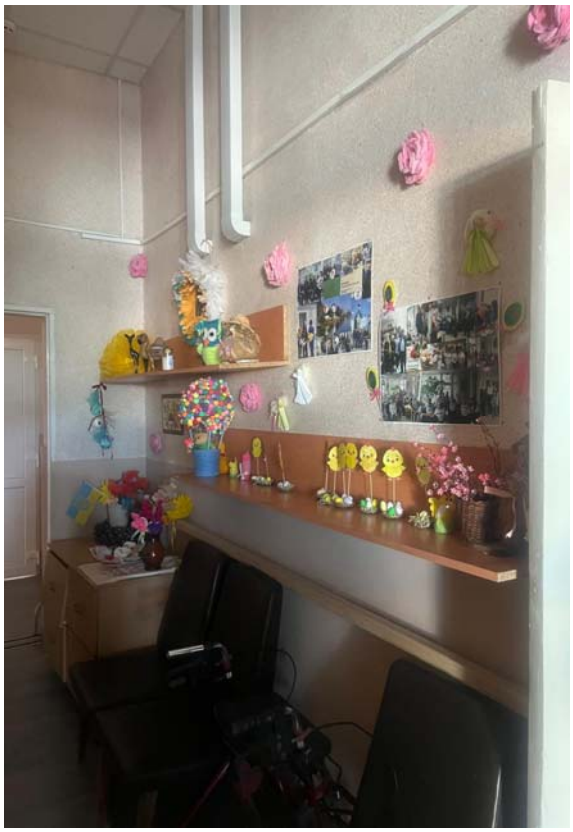

фото 7

фото 8

фото 9

фото 10

фото 11

фото 12

фото 13

